

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle

6.10.2022

Viite: U-kirjelmä 76/2022 vp

Asia: EU:n ennallistamisasetusta koskeva valtioneuvoston U-kirjelmä

WWF kiittää lausuntomahdollisuudesta ja toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Suomen tulee tukea vahvan ennallistamisasetuksen läpimenoa EU:ssa

Unioninlaajuiset, kiireelliset toimet ovat välttämättömiä luontokadon pysäyttämiseksi. Ennallistamisella pyritään korjaamaan luontoon kohdistuneita vahinkoja. Ehdotettu ennallistamisasetus on osa EU:n biodiversiteettistrategiaa, johon Suomi on jo sitoutunut.

Komissio korostaa, ettei ennallistaminen tarkoita kaiken taloudellisen toiminnan lopettamista kyseisellä alueella, vaan luonnon ottamista huomioon aiempaa paremmin.

EU:n biodiversiteettistrategian tavoitteiden saavuttamiseksi on välttämätöntä tehdä toimenpiteitä myös suojelualueverkoston ulkopuolella, ja ennallistamisasetuksella konkretisoidaan näitä tavoitteita. Asetuksen velvoitteet täytäntöönpanevat muutoinkin Suomea jo juridisesti sitovia säännöksiä. Tällaisia ovat esimerkiksi Suomen perustuslain 20§:n ympäristöperusoikeus ja EU:n jo voimassa oleva vesipuitedirektiivi. Ympäristöperusoikeus velvoittaa julkisen vallan turvaamaan oikeuden terveelliseen ympäristöön (perustuslain perusteluissa mainitaan myös velvoite tuleville sukupolville). Vesipuitedirektiivi velvoittaa jäsenmaita saattamaan kaikki vesistönsä hyvään ekologiseen tilaan vuoteen 2027 mennessä, eli aikaisemmin kuin ennallistamisasetuksen määräaika.

Suomen tulee tukea EU:ssa vahvan ennallistamislain läpimenoa.

Luonto on suomalaisten tärkein kansallisomaisuus. Luonto tarjoaa mm. vettä, ravintoa, terveyttä ja virkistystä sekä energiaa, elinkeinoja, ilmaston sääntelyä ja vesien hallintaa. Luonnon monimuotoisuus, luonnon tilan parantaminen ja luontopohjaiset ratkaisut, joilla luodaan monia eri hyötyjä ihmisille, edistävät vihreää siirtymää.

Ennallistamislain hyödyt ovat moninkertaiset kustannuksiin verrattuna

WWF kummeksuu, miten korostetusti Suomen kannassa nostetaan näkökulma siitä, että EU:n ennallistamisasetus toisi kohtuuttomasti, ja ehkä jopa Suomen budjettisuveeniteettia loukkaavalla tavalla, taloudellisia lisävelvoitteita.

Tämä näkökanta on ristiriidassa valtioneuvoston kantaankin kirjatulle nykytilalle:

”Suomi on sitoutunut YK:n luonnon monimuotoisuutta koskevaan yleissopimukseen ja sen puitteissa tehtyihin päätöksiin luonnon monimuotoisuuden suojelusta. Suomi on myös sitoutunut

Euroopan unionin biodiversiteettistrategiaan, jonka tavoitteena on kääntää luonnon monimuotoisuus elpymisuralle vuoteen 2030 mennessä.”

Seuraavaksi onkin välttämätöntä päättää toimista ja rahoituksesta näiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Ennallistamisen kustannus jää pieneksi, kun sitä verrataan ennallistamistoimista syntyviin pitkän aikavälin hyötyihin.

Huomattavaa on myös, että luonnon tilan parantamisen kustannukset kasvavat suuremmiksi, jos toimia lykätään tulevaisuuteen.

Asetuksen ei siis voida katsoa aiheuttavan suhteetonta taakkaa jäsenvaltioiden talouksille, kun kokonaistarkastelussa otetaan huomioon tulevien vuosien aikana kertyvät, kustannuksiin nähden moninkertaiset hyödyt. Sen sijaan on tärkeää varmistaa kustannusten jakautuminen siten, että valtio sekä vastaa osasta kustannuksia että ohjaa yksityisen sektorin toimien toteuttamista oikeudenmukaisesti.

Suomen kannassa nostetaan myös heikentymättömyysvelvoitteen elinkeinohankkeiden luvitukseen tuomaa hallinnollista taakkaa. Lupamenettelyihin sisältyy jo nyt mm. ympäristönsuojelulain 6 §:ssä oleva toiminnanharjoittajan selvilläolovelvoite, joka luo pohjaa heikentymättömyysvelvoitteen selvittämiseksi lupaprosessissa. WWF:n näkemyksen mukaan hallinnollisen taakan lisääntymistä ylikorostetaan.

Monimuotoinen luonto turvaa myös elinkeinoja ja huoltovarmuutta

Suomessa luonnon monimuotoisuus heikkenee tuoreimpien lajien ja luontotyyppien uhanalaisuusarviointien mukaan edelleen. Systemaattiset toimet luonnon tilan parantamiseksi ovat Suomen ja suomalaisten etu. Vaikka kansallisesti tehty luonnonhoidon lisääminen ja metsäluonnon monimuotoisuuden turvaaminen osana metsätaloutta on merkityksellistä luonnon tilan parantamisessa, Suomi ei ole onnistunut metsästrategiassaan pysäyttämään metsälajiston uhanalaistumiskehitystä ja myös metsäisten luontotyyppien tila on huono.

Monimuotoiset metsä- ja maatalousympäristöt ovat tulevaisuusvakuutus näiden Suomelle tärkeiden elinkeinojen turvaamiselle pitkällä aikavälillä. Monimuotoiset metsä- ja maatalousympäristöt kestävät paremmin erilaisia häiriöitä ja palautuvat niistä paremmin. Tällä hetkellä Suomen metsissä on liian yksipuolinen puulajikoostumus ja puut ovat pääasiassa saman ikäisiä. Muuttuvassa ilmastossa tarvitsemme Suomeen huomattavasti enemmän lehtipuuta ja metsissä tulee olla eri ikäisiä ja -kokoisia puita. Tällöin taataan myös puuntuotannon kestävyys lisääntyvien häiriöiden myötä (näitä ovat mm. kuivuus, runsaat sateet, hyönteisten ja sienten aiheuttamat vahingot).

Vesiluontotyyppien tilan parantaminen ja hoito tulee vaatimaan keskustelua hajakuormituksen enimmäismäärien käyttöönotosta samalla tavalla, kuten pistekuormituslähteiden osalta toimitaan. Ilmastomuutos haastaa vesiensuojelun lisääntyneiden talvisateiden ja kuivien kausien myötä. Tämä tulee vaatimaan vesienhallinnan merkittävää parantamista valuma-alueetasolla ja kaikkien maankäyttösektoreiden tiivistä vuoropuhelua. Soiden ennallistaminen, kosteikko- ja tulvasannerakentaminen, jatkuvapeitteinen metsänkasvatus ja kunnostusojitusten rajoittaminen ovat erinomaisia keinoja parantamaan vesienhallintaa ja -suojelua.

Valtioneuvosto toteaa kirjelmässään keskeistä olevan se, että jäsenvaltioiden liikkumavaraa lisätään ja parannetaan edellytyksiä kustannustehokkaille ennallistamistoimille, kuitenkin huomioiden eri luontotyyppiryhmien ja elinympäristöjen tarpeet riittävän tasapainoisesti. WWF pitää tätä näkemystä pääasiassa hyvänä, mutta haluaa lisäksi tuoda esiin, että ennallistamista ei voida toteuttaa tasapainoisesti tarkastelemalla ennallistamista vain taloudellisten hyötyjen kautta.

Vapaasti virtaavien jokien velvoittavaksi tavoitteeksi tulisi kussakin maassa jokikilometrien ennallistaminen vapaasti virtaaviksi 15% osalta. Tämä olisi 178 000 km EU:ssa. Suurin syy vaelluskalalajien uhanalaisuuteen myös Suomessa on erilaiset vaellusesteet, joten tavoitteen nostaminen 15 %:iin jokien kokonaispituudesta on perusteltu. Suomessa vesistöjen vaellusesteet ovat käytännössä tiedossa, ja Suomi on ollut edelläkävijä patojen purussa Euroopassa. Tätä työtä on hyvin tärkeää jatkaa.

Elinvoimaiset ja toimivat ekosysteemit ovat myös tärkeitä hiilinieluinä ja -varastoinä ja hillitsevät näin ilmastonmuutoksen vaikutuksia.

Maaailman Luonnon Säätio (WWF)
Suomen rahasto, sr

Jari Luukkonen
Suojelujohtaja

Mai Suominen
Johtava metsäasiantuntija